

บทบาทขององค์กรภาครัฐหลักที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ
อย่างยั่งยืนบนพื้นที่เกาะช้าง กิ่งอำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด

Roles of Public Organizations towards the Development of Sustainable Nature-based Tourism
Activities in Ko-Chang area, Ko-Chang Sub-district, Trat Province

รัชพงษ์ วงศาโรจน์
สุวรรณี ศรีวัฒนาวงศ์
อัจฉริยา ศักดิ์บงศ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Rugphong Vongsaroj
Suwanee Treewattanawong
Autchareeya Saknarong
Srinakharinwirot University

บทคัดย่อ

พื้นที่เกาะช้าง จ.ตราด เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีศักยภาพสูงทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน หน่วยงานภาครัฐมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการส่งเสริมการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติทั้งในส่วนของ การจัดการด้านอุปสงค์และอุปทานให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่มีต่อการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบนพื้นที่เกาะช้าง และผลการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐในช่วงที่ผ่านมาว่าสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเพียงไร มีข้อจำกัดหรือปัญหาประการใดบ้าง โดยมีเป้าหมายเพื่อการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่หน่วยงานภาครัฐต่างๆ เครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังกล่าวประกอบด้วย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และการประเมินบทบาทของภาครัฐในระยะที่ผ่านมา โดยใช้ข้อมูลจากทั้งแหล่งปฐมภูมิและทุติยภูมิ สำหรับแหล่งข้อมูลปฐมภูมินั้น งานวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกและการเก็บแบบสำรวจจากกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่มได้แก่ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทต่อการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวบนพื้นที่เกาะช้าง ผู้ประกอบการที่ให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบนพื้นที่เกาะช้าง และผู้นำชุมชนที่มีส่วนร่วมหรือได้รับผลกระทบจากการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติบนพื้นที่เกาะช้าง

ผลการวิจัยพบว่าหน่วยงานภาครัฐมีความคิดเห็นว่าภาครัฐมีบทบาทต่อการสร้างและปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด ในขณะที่ภาคเอกชนและภาคประชาชนต่างเห็นตรงกันว่าหน่วยงานภาครัฐมีบทบาทต่อการประชาสัมพันธ์และการตลาดกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าทั้งสามภาคส่วนมีความเห็นตรงกันว่าควรให้การสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติประเภท ดำน้ำดูปะการังมากที่สุด โดยต่างมีความเห็นตรงกันว่าเกาะช้างมีศักยภาพด้านอุปสงค์และอุปทานในกิจกรรมการดำน้ำดูปะการังมากที่สุด

ในด้านบทบาทของหน่วยงานภาครัฐนั้น หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน ต่างมีความเห็นตรงกันว่า ปัจจัยภายในของหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ส่วนภาคเอกชนเห็นว่าเป็นปัจจัยด้านธรรมาภิบาล ส่วนปัจจัยภายนอกนั้น หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชนต่างเห็นตรงกันว่าปัจจัยภายนอกที่สำคัญที่สุดต่อการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวทางธรรมชาติคือปัจจัยด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวส่วนภาคเอกชนมีความเห็นเป็นปัจจัยด้านสาธารณูปโภค

คำสำคัญ : บทบาทภาครัฐ กิจกรรมการท่องเที่ยวธรรมชาติ

Abstract

Ko-Chang located in Trat Province of Thailand, has been widely recognized as the high potential nature-based tourism destination. Empirically, to promote the sustainable development of nature-based tourism, the

governments play very important roles in managing both demand and supply side. This research aims at analyzing government administration environment in promoting nature-based tourism activity development in Ko-Chang as well as assessing the government roles according to sustainable tourism management approach. In addition, the policy recommendations to the government roles on the development of sustainable nature-base tourism activities in Ko-Chang are also drawn from the analysis results. The research employs SWOT analysis framework and problem analysis technique to analyze the data which are collected by in-depth interview and questionnaire from major 3 stakeholders including public agencies, private firms and community leaders.

The research results reveals that the public organization stakeholder perceive that the public agency have played the major role in constructing and improving the facilities for nature-based tourism activities while the private firm and community leaders see that the agency have played aggressive role in public relation and marketing. In addition, all 3 parties mutually agree that the diving is the highest potential activities comparing with other nature-based tourism activities because of its strong potential in both demand and supply sides.

Regarding to the government roles on promoting sustainable nature-based tourism activities, the government agency and community leaders regard the cooperation among several government agencies as the most important internal key success factor while the business firm party sees the public governance as the most critical factor. Moreover, the